

народу в відповідності до згідно їх менталітету; у соціології, к теорії вивчення специфіки відносини а різних соціальних структурах [5].

Список використаних джерел:

1. Бебик В. М. Інформаційно-комунікаційний менеджмент у глобальному суспільстві: психологія, технології, техніка паблік рилейшнз : монографія / В. М. Бебик. – К. : МАУП, 2005– 440 с.; 2. Мазур В.С. Нові підходи і форми менеджменту, як особливого типу управління / В. С. Мазур // Пріоритети економічного розвитку України: історія та сьогодення. – Вінниця, 2016. – С. 178-183.; 3. Гурієвська О. Феномен групового мислення в інформаційній взаємодії / Гурієвська Валентина // Дні інформаційного суспільства-2013 : матеріали щорічної наук.-практ. конф. за міжнар. участю (м. Київ, 20 – 21 трав.2013 р.). – К : КоФа, 2013. – с. 187 – 189; 4. Прус Л. Р. Комунікаційний менеджмент / Л. Р. Прус // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2009. – № 1. – С. 38-41; 5. Почепцов О.О. Теорія комунікацій / О.О. Почепцов. – К. : Київський університет, 2019. – 238 с.

**Снігова О.Ю., д-р екон. наук, с.н.с.**

**ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України», Україна**

### **Щодо інвестиційних передумов справедливої трансформації територіальних громад Львівсько-Волинського вугільного басейну**

Структурна трансформація вугільних громад у європейському економічному просторі здійснюється на засадах реалізації принципів справедливої трансформації. Це вимагає комплексного розв'язання проблемних питань в економічній, соціальній, культурній, житлово-комунальній та екологічній сферах громади, які виникають внаслідок закриття містоутворюючих вугледобувних та суміжних підприємств.

Перш за все, реалізація структурної трансформації економіки вугільних громад передбачає диверсифікацію місцевої економіки та потребує здійснення інвестицій у сфери, непов'язані з вуглевидобутком. Саме тому реалізація ідей та принципів справедливої трансформації вимагає оцінки інвестиційних передумов, що склалися в громаді, які визначаються сукупністю об'єктивних факторів, зумовлених її природними, соціально-економічними, інфраструктурними, іншими особливостями.

В рамках проекту «Нова енергетика – сприяння діалогу для сталого розвитку українського вугілля регіони», який реалізується партнерськими організаціями за підтримки Федерального міністерства економіки та захисту клімату Німеччини у співпраці з Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH фахівцями ДУ «Інститут економіки та прогнозування економіки України» було проведено опитування стейкхолдерів процесу справедливої трансформації пілотних вугільних громад Львівсько-Волинського вугільного басейну. Оцінка інвестиційних передумов справедливої

трансформації вугільних громад Львівсько-Волинського басейну за результатами напівструктурованих інтерв'ю надала можливість встановити наступні:

- широкий перелік природних ресурсів, зокрема й тих, які можливо використовувати для розвитку туристсько-рекреаційного напрямку економічної діяльності (сприятливі природно-кліматичні умови: клімат, повітря, пейзажі, водні об'єкти, ліси тощо). Про наявність у громадах таких ресурсів зазначають представники всіх опитаних громад;

- земельні ресурси сільськогосподарського призначення, які всі опитані громади зазначають серед вагомих ресурсів розвитку, а сільські - виокремлюють як найбільш вагомий для подальшого економічного розвитку;

- відходи шахтного виробництва, використання яких можливо у будівельній галузі, є характерними ресурсами для всіх громад, на території яких розташовано шахтні підприємства;

- спрямованість подолання екологічних наслідків вугледобувної діяльності як необхідна та важлива передумова перепрофілювання економічної діяльності громад на підставі формування умов розвитку екологобезпечних видів діяльності;

- вигідне географічне розташування: близькість до міжнародних трас та кордону, наявність автомобільних та залізничних шляхів. Саме ці умови забезпечують високий рівень потенційної інвестиційної активності у територіальних громадах, що досліджувалися;

- природно-кліматичні умови, сприятливі для розвитку відновлювальної енергетики, зокрема - сонячної генерації. В деяких громадах природно-кліматичні умови розвитку відновлювальної енергетики є дослідженими: оцінена роза вітрів, встановлена кількість сонячних днів на рік. І близькість розташування громад одна до одної надає можливість зробити висновок про наявність такого ресурсу у всіх громадах, що досліджувалися;

- вторинні ресурси для розвитку альтернативної енергетики, представлені у громадах сміттєзвалищами, придатними для виробництва біопалива або газу. Реалізацію можливостей щодо використання побутових відходів для виробництва альтернативної енергії представники громад вбачають у втіленні нормативно-правових засад щодо сортування та переробки відходів в контексті євроінтеграції;

- наявність у громадах земельних ділянок несільськогосподарського призначення, які можливо використовувати для розміщення відновлювальних джерел енергії (зокрема сонячних та вітрових генераторів). Цей факт зазначають у більшості громад. Такі землі у громадах розглядаються як варіант забудови для малої генерації. Також таку можливість вбачають у використанні територій шахт, що реструктуризуються;

- недостатність трудового потенціалу у громадах, пов'язану як з війною, так і з трудовою міграцією за кордон. Проте одночасно зазначається можливість повернення трудових ресурсів з-за кордону, виходячи з його готовності працювати на підставі реалізації гідних умов праці у територіальних громадах;

- потенційна відповідність якісних характеристик трудових ресурсів вимогам нових видів економічної діяльності. У громадах зазначають високі професійні характеристики трудового потенціалу, сформовані на підставі попереднього досвіду праці, його бажання та готовність підвищувати свій кваліфікаційний рівень до потреб інноваційних виробництв зазначають у всіх громадах. Одночасно фактична ситуація у громадах характеризується незадовільною віковою структурою трудового потенціалу, яка посилюється тенденціями неповернення молоді до маленьких громад після навчання у навчальних закладах обласних центрів, або з-за кордону;

- розвинена фінансова інфраструктура, яка спроможна забезпечити можливості залучення та сприятиме реалізацію інвестиційно привабливих проектів;

- промислова інфраструктура, яка у вугільних громадах, що досліджувалися, є розвиненою;

- площі, які можливо використовувати для розміщення виробництва елементів обладнання ВЕ. У громадах такі площі по'язані з шахтами лише частково і серед найбільш затребуваних є шахтні будівлі. Проте напрями використання цих будівель є обмеженими за рахунок невідповідності їх стану сучасним вимогам до виробничих приміщень інноваційних виробництв. Покращення стану шахтних будівель потребує значних додаткових капіталовкладень.

- інженерні комунікації вугільних підприємств, які за рахунок їх потужності та надійності є затребуваними інфраструктурними елементами ланцюгів виробництва, запровадження будь-якого виду промислової діяльності, зокрема й виробництва елементів обладнання ВЕ. На можливість використання інженерного забезпечення промислових майданчиків шахт вказують представники всіх опитаних територіальних громад, на території яких є вугільні підприємства. В певних громадах вже зроблено практичні кроки до організації індустріальних парків.

- внутрішня спроможність та готовність місцевої професійної освітньої інфраструктури щодо забезпечення сучасних вимог до якості трудових ресурсів. Розвиненість освітньої інфраструктури у міських територіальних громадах є очікуваною. На територіях сільських територіальних громадах існуючий потенціал закладів освіти трансформується для його використання у забезпеченні потреб диверсифікації місцевої економіки;

- досвід реалізації проектів впровадження енергоощадних технологій, зокрема у сфері комунальної власності. Для заохочення інвесторів у сфері розвитку альтернативної енергетики реалізація таких проектів є важливою з точки зору підтвердження орієнтованості громади на “зелений” перехід у соціально-економічній діяльності. Це позитивно впливає на інвестиційний імідж громад у цій сфері.

Тож інвестиційні передумови щодо здійснення справедливої трансформації вугільних громад Львівсько-Волинського басейну є сприятливими для інвестиційної діяльності, зокрема за економічними секторами, не пов'язаними з вуглевидобутком.